

Vyjádření školitele Joaquim Josého de Sousy Coelho Ramose k průběhu studia a k disertační práci

„Ocorrência e interpretação dos verbos modais ‘dever’ e ‘poder’ em contexto jurídico: contributos para uma análise juslinguística“

předkládané v roce 2017 na Ústavu románských studií

Dr. Joaquim José de Sousa Coelho Ramos byl do doktorského studia oboru Románské jazyky přijat v roce 2012. Svou disertační práci *Ocorrência e interpretação dos verbos modais ‘dever’ e ‘poder’ em contexto jurídico: contributos para uma análise juslinguística* tedy předkládá v pátém roce studia. Všechny atestace a povinnosti vyplývající z doktorského studia však bezpečně složil během prvních tří let studia. Toto lehké zpoždění dokončení disertační práce bylo zapříčiněno několika okolnostmi, o nichž budu informovat v následující části svého vyjádření.

Dr. Joaquim Ramos představuje mezi doktorandy poněkud specifický případ. Původně vystudoval Právnickou fakultu na Univerzitě v Coimbre mezi léty 1993-2004. V roce 2006 nastoupil do Instituto Camões jako lektor. V následujících letech absolvoval několik kurzů zaměřených na výuku portugalského jazyka, portugalské kultury a literatury. Z těchto oborů ho nejvíce zaujalo studium jazyka, a proto v letech 2011 až 2012 vystudoval magisterské studium oboru Portugalština jako cizí jazyk na Univerzitě v Portu a vzápětí se přihlásil na doktorské studium v oboru Románské jazyky na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy. Jako téma své doktorské disertační práce si zvolil výskyt a analýzu modálních sloves *dever* a *poder* v právním kontextu. V tomto tématu se snoubí oba jeho studijní obory, tedy právo a lingvistika.

Jak již bylo výše uvedeno, dr. Ramos splnil vzorně všechny předepsané atestace v průběhu prvních tří let studia. Šíře jeho aktivit v průběhu studia i před nástupem do něj významně přesahuje požadavky standardně kladené na studenty doktorského studia. Je autorem dvou skript vydaných nakladatelstvím Karolinum: *Português institucional e Comunitário* (2010) a *Introdução ao Português Jurídico* (2012), která posloužila jako výukový materiál pro studenty výběrových kurzů Právnická portugalština a Portugalština Evropské unie, které vedl v rámci svého lektorského úvazku na FF UK. Publikoval dva články v recenzovaných časopisech (*A importância do valor semântico na seleção de artigo em sintagmas preposicionais: contributo para o ensino e aprendizagem de PLE/ L2* a *Tradução e linguagem jurídica. uma abordagem iniciática aos seus problemas*). Zároveň je autorem čtyř článků v recenzovaných sbornících. Jako editor se podílel na vydání dvou kolektivních monografií vydaných nakladatelstvím Karolinum: *Língua Portuguesa na Europa Central: estudos e perspectivas a Século XXI: que modernidade hoje?*. Byl členem vědeckých komisí tří významných mezinárodních konferencí: *IV Jornadas de língua portuguesa e culturas lusófonas da Europa Central e de Leste*, 2014 (Praha), "*Século XXI: que modernidade, hoje?*", 2015 (Praha) a *V Jornadas de língua portuguesa e culturas lusófonas da Europa Central e de Leste*, 2016 (Záhřeb).

Dr. Ramos je rovněž aktivním členem Společnosti českých Portugalistů, Mezinárodní asociace lusitanistů a zároveň vědeckým pracovníkem Lingvistického centra Portské univerzity. V době svého doktorského studia se zúčastnil sedmi významných mezinárodních konferencí, kde přednesl příspěvky věnované zejména interpretaci modálních sloves *dever* a *poder* v právníké portugalštině a používání členu v současné portugalštině.

Jeho pedagogická činnost je rovněž velmi rozsáhlá. Kromě vyučování předmětů, které vyplývaly z jeho úvazku lektora na Oddělení portugalistiky FF UK, jako např. kurzů konverzace pro

různě pokročilé studenty, lexikálních seminářů určených jak studentům bakalářského programu, tak magisterského cyklu, či seminářů věnovaných kultuře lusofonních zemí, vedl na stejném oddělení také řadu volitelných kurzů. Byly to semináře věnované zejména problematice právnické či administrativně zaměřené portugalštině, tedy tématu, kterému se věnoval ve své disertační práci. Vedl však také odlišně zaměřené kurzy jako např. seminář věnovaný významným ženám portugalské literatury. Zároveň jako lektor portugalštiny dojížděl vyučovat na Univerzitu Palackého do Olomouce a Masarykovu univerzitu do Brna. Vedle těchto kurzů vedl rovněž nespočet seminářů kratšího trvání zaměřených zejména na právnickou portugalštinu, ale také na jiná témata (praktická portugalština, portugalská přísloví, nová pravopisná reforma). Z nejvýznamnějších pedagogických aktivit z poslední doby jmenujme zejména Kurz překladatelů právních textů v rámci Evropské unie (Lucemburk, 2017) či kurz věnovaný stejné problematice pořádaný v Mindelu na Kapverdských ostrovech v roce 2017. Jeho pedagogickou činnost doplňuje také vedení tří magisterských závěrečných prací na Portské univerzitě.

Seznam jeho odborných aktivit ještě doplňuje skutečnost, že sám vytvořil dva poměrně rozsáhlé jazykové korpusy právnické portugalštiny s volným přístupem ve spolupráci s Lingvistickým centrem Portské univerzity, které posléze využil k analýze modálních sloves *dever* a *poder* ve své disertační práci.

Doktorandova poměrně rozsáhlá disertační práce (207 stran včetně příloh) je rozdělena na dvě hlavní části: teoretickou a analytickou. V teoretické části práce se autor musel vyrovnat jak s různými klasifikacemi právních textů, tak s odlišnými pojetími modality, které nacházíme v současné lingvistické produkci. Zde doktorand prokázal široké znalosti teoretické problematiky obou dvou zmíněných oborů a zároveň vhodně zvolil koncepci, kterou následně aplikoval na jazykový materiál v analytické části práce. V ní velmi podrobně a pečlivě analyzuje portugalská modální slovesa *dever* a *poder* v různých typech právních textů, jež se nacházejí v korpusu. Získané výsledky výzkumu ještě navíc konfrontuje s dotazníkem, který byl zaměřen na studenty portugalštiny. Celkové výsledky výzkumu jsou cenné pro poznání fungování těchto dvou sloves jak ve specifickém právním jazyce, tak v kontextu obecné portugalštiny. Práce je velmi dobře strukturována, jednotlivé analýzy jsou doprovázeny tabulkami či grafy, které usnadňují orientaci v tomto poměrně komplikovaném tématu. Vzhledem k rozsáhlosti korpusu jsou výsledky výzkumu přesvědčivé.

Na základě výše uvedeného konstatuji, že předkládaná práce splňuje všechny požadavky standardně kladené na disertační práci a bez výhrad ji doporučuji k obhajobě. Konkrétní posouzení práce nechám na jednotlivé oponenty, nicméně já ji předběžně klasifikuji jako prospěl.

V Brnkách dne 8. 3. 2017

PhDr. Jan Hricsina, Ph.D.

Ústav románských studií